

GHEORGHE BĂILEANU

Gheorghe Băileanu s-a născut la 18 aprilie 1901 în municipiul Iași. Este fiul fostului avocat Magnus Băileanu, căsătorit cu Elena Mirzescu, fiica fostului profesor de drept civil de la Universitatea din Iași.

Gheorghe Băileanu a urmat școala primară Gheorghe Asachi din Iași, apoi liceul Ștefan cel Mare, iar cursul superior la liceul Internat (azi liceul Negruzzi), unde trece examenul de bacalaureat în 1918. A studiat la Universitatea din Iași, unde în 1922 a absolvit Facultatea de Drept, iar în 1925 Facultatea de Litere și Filosofie. A urmat cursuri de specializare la Grenoble. În octombrie 1926 a făcut doctoratul în drept cu teza „Principii de drept comparat”. Juriul a fost format din George Plastara, I. Coroi, I. Peretz, Eugen Herovanu, N. Dașcovici și Traian Ionașcu („Anuarul Universității din Iași” pe 1926—1927, p. 84). După ce obține titlul de doctor în drept ajunge asistent la catedra de drept privat. În decursul anilor a suplinit pe profesorul Petre Dragomirescu, Traian Ionașcu, Gheorghe Tabacovici (Gheorghe Băileanu, Titluri, activitate, lucrări Iași, Tip. Lumea, 1929, p. 9).

La 1 octombrie 1935 a fost numit director general al Așezămintelor Sfintul Spiridon din Iași. A profestat și avocatura și a avut diverse funcții obștești.

La Facultatea de Drept din Iași a ajuns până la gradul de conferențiar. Cîteva ani a fost muzeograf la Iași, unde a muncit cu mult entuziasm mai ales la organizarea Muzeului de Istorie a Moldovei.

N. Iorga recenzînd lucrarea *Fondarea Epitropiei Sf. Spiridon și crearea persoanelor juridice în vechiul drept privat*, Iași 1932, scria că în această carte sînt „Bogate analize de documente” (Revista istorică, XIX, 1933, p. 269), Ilie Minea scrie despre teza de doctorat a lui Gheorghe Băileanu că: „Lucrarea scrisă, clar, aparține unui domeniu în care la noi s-a scris foarte puțin și reprezintă bună orientare în materie și independență de judecată”, „Cercetări istorice”, II—III, 1926—1927, p. 285). George Plastara scrie în prefața tezei de doctorat a lui Gheorghe Băileanu *Principii de drept comparat* că: „Prin prezenta lucrare, auto-

rul, un valoros doctor al Facultății de Drept din Iași a căutat să precizeze o nouă înfățișare ce a luat dreptul în urma războiului mondial". George Plastara ajunge la concluzia că: „Contribuind la răspîndirea acestor idei, cre după noi reprezintă adevărul necontestat în materie juridică, sîntem convinși că, meritoasa lucrare a Domnului G. Băileanu va fi de un mare folos”.

Traian Ionașcu scria despre dreptul comparat că „De altfel, asupra istoricului acestei discipline cu toate discuțiunile la care a dat loc la Congresul de la Paris, a se vedea remarcabila teză de doctorat lucrată sub auspiciile mele, a D-lui G. Băileanu *Principii de drept comparat*, Iași, 1926 („Minerva II”, 1928, nr. 2, p. 85, nota 1).

Despre lucrarea *Rolul și metoda seminariilor juridice*, Vasile Pavelcu, scria că „Dl. G. Băileanu arată cum necesitatea acestor seminarii este simțită astăzi în diverse țări și cum această problemă a fost dezbătută la diverse congrese juridice străine. Concluzia autorului că ar trebui realizat și la noi ceva în această direcție pare pe deplin justificată („Buletinul Seminarului Pedagogic Universitar” 1930—1932, nr. 8, p. 211).

Am mai putea cita multe rînduri admirative scrise de recenzenți despre numeroasele studii și comunicări pe care, timp de o jumătate de veac Gh. Băileanu le-a publicat prin reviste și ziare.

Din seria numeroaselor studii și articole scrise de Gheorghe Băileanu amintim doar cîteva titluri :

1) *Cîteva date și comentarii asupra mișcării bolnavilor în spitalele Așezămintelor Epitropiei Sf. Spiridon din Iași, pe decada 1925—1936*, Iași, „Aberman”, 1937, 9 p., în colaborare cu Gr. C. Iamandi, D. Ștefăniu

2) *Dreptul de ctitorie în Moldova*, Iași, „Liga culturală”, 1942, 8 p. (Extras din „Buletinul Institutului de Istoria românilor, A. D. Xenopol”, nr. 3) ;

3) *Expresia generală și cuprinsul noțiunii de drept. Teoria normelor și a institutiunilor juridice*, București, „Gestetner”, 1940, 150 f. ;

4) *Fondarea și evoluția juridică a Epitropiei Sf. Spiridon și crearea persoanelor juridice în vechiul drept privat de la 1757 la 1800*. a) *Contribuțiuni la studiul fundațiilor Iași*, 1929, 26 p. Extras din „Cercetări istorice”, V, 1929 ; b) *Contribuțiuni la studiul persoanelor morale*, Iași, „Presa Bună”, 1929, 86 (—87) p.

5) *Îndrumare în teoria drepturilor reale. Bunurile (lucruri și drepturi), diviziunea lor. Teoria patrimonului. Proprietatea și posesiunea*, Iași, 1933, 37 p. Facultatea de Drept, Iași ;

6) *Instituțiile Epitropiei Sfintului Spiridon între anii 1800 și 1833. Evoluția fundațiilor de asistență publică ale Casei din Moldova după documente inedite*, Iași, Terek, 1932, 56 p.

7) *Legitimarea asistenței sociale și posibilitățile ei de realizare la Iași. Raport introductiv*, Iași, Brawo, 1937, 101 p. Așezămintele Sf. Spiridon Iași.

8) *Notă autobiografică, titluri, lucrări, activitate jurisprudențe, aprecieri*, Iași, „Lumea”, 1939, 88 p.

9) *Obiectul și evoluția enciclopediei dreptului. Istoric, natura, raporturile științifice și interpretarea teoriei generale a dreptului*, București, „Gestetner”, 1940, 15 f.

10) *Principii de drept comparat. Natura, caracterele și rolul acestei științe în domeniul privat*. Cu o prefață de George Plastara, Iași, „Arta”, 1926, 146 p. ;

11) *Rolul și metoda seminariilor juridice. Introducere la ședințele de seminar*, Iași, 1931, 9 p.

12) *Despre tîrgul Hirîău. Întinderea lui în 1806*, Iași, „Viața Românească”, 1932, 7 p.

13) *Teorie generală a dreptului de proprietate. Originile sociologice, evoluția și natura proprietății. Regimul ei în dreptul civil și criza legislației actuale*, Iași, „Tătărași”, 1933, 103 (—108) p.

- 14) *Valoarea cunoștinței științifice aplicată în drept.* București, Monitorul Oficial, 1939, 24 p.
- 15) *Vechi localuri ale Iașului*, Bolta Rece, Iași, 1967, 24 p.
- 16) *Un nume necunoscut în revoluția de la 1848: Ecaterina Harnav*, Iași, 1954, p. 99—101 (Extras din „Iașul literar”, 1954, nr. 1).
- 17) *Scurtă privire istorică asupra farmaciei Casei Sf. Spiridon din Iași*, București, Editura Medicală, 1957, p. 362—366. Extras din „Farmacia”, 1957, nr. 4. În colaborare cu T. Wechsler, C. Ichim.
- 18) *Profesorul Alexandru Slătineanu militant progresist*. Iași, 1968, p. 777—778 (Extras din *Revista medico-chirurgicală*”, 72, 1968, nr. 3).
- 19) *Profesorul Ioan Ciurea*, București, 1969, p. 88—89. Extras din „Forum”, 1969, nr. 11.
- 20) *Privire retrospectivă asupra formării învățământului medical din Moldova. Materiale pentru monografia Institutului de medicină din Iași*, Iași, 1956, p. 938—965. În colaborare cu L. Wassermann, S. Palade.
- 21) *Originea Iașului*, Iași, 1959, p. 345—356. Extras din „Mitropolia Moldovei”, XXXV, 1959, nr. 5—6.
- 22) *Orașul Iași și lumea franceză între anii 1577—1800*, Iași, 1968, 8 p. Extras din „Iașul literar”, 1968, nr. 4.
- 23) *Orașul Iași în statistici și relatări ale călătorilor străini din secolul al XVIII-lea*, București, 1968, p. 74—76. Extras din „Revista de statistică”, 1968, nr. 2.
- 24) *O întâlnire a studenților ieșeni cu Maxim Gorki*, Iași, 1954, p. 54—59. Extras din „Iașul Literar”, 1954, nr. 2.
- 25) *Istoricul spitalului orășenesc clinic de adulți din Iași în cadrul evolutiv al fostelor așezăminte, Sf. Spiridon*. Vol. I, București, Edit. Medicală, 1956, 503 p.
- 26) *Istoricul Facultății de medicină din Iași de la 1890 la 1906. Viața studențească, studenții facultății, internii spitalelor, cantina, biblioteca și societăți studențești*, Iași, 1968, p. 223—228. Extras din *Revista medico-chirurgicală*”, 72, 1968, nr. 1.
- 27) *Istoricul facultății de medicină Iași, între anii 1891 și 1893*, Iași, 1966, p. 761—767. Extras din „Revista medico-chirurgicală”, 70, 1966, nr. 3.
- 28) *Istoricul facultății de medicină din Iași de la 1890 la 1906*. A.B.C. Iași, 1967, p. 223—226. Extras din „Revista medico-chirurgicală”, 71, 1967, nr. 1—3.
- 29) *Insemnarea lui Ștefan*. Iași, 1957, Extras din „Iașul literar”, 1957, nr. 4.
- 30) *Iașul în secolul al XVII-lea*, Iași, I, 1964, p. 619—654. Iași, II, Iași 1968, p. 65—82. Extras din „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, 1964, nr. 11—12, 1968, nr. 2.
- 31) *Iașul în a doua jumătate a secolului al XV-lea și în secolul al XVI-lea*. Iași, 1960, p. 362—386. Extras din „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, 1960, nr. 5—6.
- 32) *Deschiderea Facultății de Medicină de la 1879. Formarea ei și primii profesori ai învățământului medical din Iași*, Iași, 1966, p. 223—228. Extras din „Revista medico-chirurgicală”, 70, 1966, nr. 1.
- 33) *Curtea Domnească din Iași*, Extras din „Iașul literar”, 1969, nr. 9, 10.
- 34) *Cronică haiducească. Pe drumul furilor*. București, 1973, p. 79—80. Extras din „Magazin Istoric”, 1973, nr. 3.
- 35) *Casa Kogălniceanu. Istoricul unui monument*. București, 1969, p. 50—62. Extras din „Revista muzeelor”, 1969, nr. 1.
- 36) *Amintiri universitare*, București, Extras din „Forum”, 1974, nr. 6.
- În 1943 a publicat nuvele istorice „*Răzmerița bairamului domnesc*, București, Cărea românească, 1943, 148 p. Cartea a fost bine primită de critica literară a vremii, (Autorul n-a scris alte romane istorice). Părea că erudiția istorică îl ajută să scrie romane istorice.

Cu puțin timp înainte de a ne părăsi pentru totdeauna, Gheorghe Băileanu, a predat editurii Junimea din Iași, romanul istoric intitulat *Volnicii norodului*, carte ce urmează să apară în anul 1976.

Gheorghe Băileanu a murit la 10 iulie 1975 și a fost înmormântat la Iași, în 13 iulie 1975. La înmormântare au luat parte mulți profesori, studenți. În cimitirul Eternitatea din Iași se odihnește încă un intelectual de seamă. Bogata sa colecție de acte, documente, scrisori a donat-o Arhivelor Statului din Iași, unde se păstrează și alte colecții ale unor însemnați intelectuali. Colecția Gheorghe Băileanu cuprinde și mult material referitor la trecutul Iașilor și a instituțiilor din acest prestigios centru cultural și științific.

Prof. IOSIF E. NAGHIU

Nr. coli tipar 17,75

Întreprinderea poligrafică Iași
Str. Vasile Alecsandri nr. 12. Iași
Republica Socialistă România